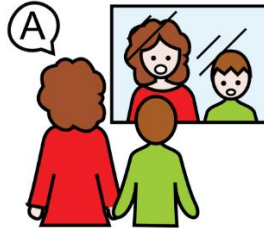

Kaip padėti mokiniams, turintiems fonologinio suvokimo sunkumų

Rekomendacijos tėvams

Iki šiol kalba vaikui buvo paprasčiausiai bendravimo su suaugusiais ir bendraamžiais priemonė, jis tarsis nekreipė į ją dėmesio. Pradėjus lankyti mokyklą, kalba tampa analizavimo objektu. Prieš pradėdamas mokytis skaityti ir rašyti, vaikas turi mokėti klausyti, iš kokių garsų sudaryti jo tariami žodžiai, t.y. turi mokėti analizuoti žodį garsais. Tai yra fonologinis suvokimas.

Fonologinio suvokimo gebėjimai yra esminė priežastis, kodėl mokiniai pradeda skaityti ir rašyti

Einantis į pirmąją klasę vaikas turi mokėti:

- ✓ pasakyti žodį paraidžiui;
- ✓ suskaičiuoti ir skaidyti jį sudarančius garsus;
- ✓ prie pasakyto žodžio pridėti, atimti tam tikrą garsą ar pakeisti kitu;
- ✓ skirstyti žodį skiemenimis.

Fonologinio suvokimo sunkumų turintiems mokiniams sunku:

- ✓ atlikti rimo užduotis (nustatyti ar žodžiai rimuojasi, ar ne);
- ✓ išskirti garsą iš kitų garsų, skiemenų, žodžių eilės;
- ✓ įvardyti garso vietą žodyje (pradžioje, viduryje, pabaigoje);
- ✓ nustatyti žodžio garsus - pasakyti, koku garsu prasideda ir / ar baigiasi, pvz., žodis „žolė" ar „katė";
- ✓ sugalvoti žodžių, prasidedančių nurodytu garsu;
- ✓ atrinkti paveikslėlius, daiktus, prasidedančius tuo pačiu garsu;
- ✓ pakartoti panašiai skambančių skiemenų eiles, pvz., „pa-ba-po";
- ✓ atskirti panašiai skambančius kalbos garsus, pvz.: „š-ž", „p-b", „k-g", „t-d", bei žodžius, tokius kaip „buvo-puvo", „dūda-būda", „šilas-žilas" ir pan.;
- ✓ kalbėdami jie neretai painioja panašiai skambančius ir / ar artikuliuojamus garsus, t. y. vienus garsus keičia kitais arba juos vartoja netaisyklingai. Nors paprašius vaiko pakartoti tuos pačius izoliuotus garsus, juos neretai ištaria taisyklingai.

Fonologinį suvokimą namuose turi ugdyti ir tėvai:

- ✓ kartu klausykitės, dainuokite besirimuojančias daineles;
- ✓ mokykitės ir kartokite kuo daugiau eilėraščių, skaičiuočių;
- ✓ skaitydami knygas, suraskite kuo daugiau besirimuojančių žodžių, pasirinktam žodžiui sugalvokite besirimuojantį atitikmenį;
- ✓ paprašykite vaiko įvardinti vieną iš pateiktų žodžių, kuris nesirimuoja, pvz.: „pūkas“, „rūkas“, „ropė“;
- ✓ skaičiuokite sakinyje esančius žodžius;
- ✓ plodami suskaičiuosite žodžių skiemenis;
- ✓ skaičiuokite, kiek garsų turi vienas ar kitas žodis;
- ✓ įvardinkite žodžio garsus iš eilės (tai galima atlikti ant stalo padėjus tiek konstruktoriaus detalių, kiek garsų turi vienas ar kitas žodis);
- ✓ pasakykite žodžio pradžią ir paprašykite vaiko įvardinti jo pabaigą;
- ✓ sugalvokite drauge kuo daugiau žodžių, prasidedančių tam tikru garsu;
- ✓ sudarykite sakinius ar kurkite istorijas iš žodžių, prasidedančių nurodytu garsu;
- ✓ tęskite žodžių grandinę, kurioje kitas žodis prasidėtų pirmojo paskutiniu skiemeniu, pvz.: „ropė-pėda-dama-mašina-namas“.

Kilus abejonių dėl vaiko gebėjimų šioje srityje, būtina kreiptis į logopedą